

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ
ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Μουσειακοί ιστότοποι: Δημιουργία ιστότοπου για το
Μουσείο – Πινακοθήκη Χρυσούλας Ζώγια»**

Αγγελική Κωτίδη
Α.Μ.: 3819091

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Δρ. Ιουλία Πεντάζου

Βόλος, Ιούνιος 2023

© Copyright

Αγγελική Κωτίδη

Σημείωμα Συγγραφέα

Το έργο αυτό αποτελεί πτυχιακή εργασία που συντάχθηκε για το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του τμήματος Πολιτισμού και Δημιουργικών Μέσων και Βιομηχανιών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και υποβλήθηκε τον Ιούνιο του 2023.

Η συγγραφέας βεβαιώνει ότι το περιεχόμενο του παρόντος έργου είναι αποτέλεσμα προσωπικής εργασίας και έρευνας, η οποία εκπονήθηκε σύμφωνα με τον Κανονισμό Εκπόνησης Πτυχιακής Εργασίας του ΤΠΔΜΒ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τα σύγχρονα μουσεία έχουν άμεση σχέση με τα νέα ψηφιακά μέσα. Ένα από τα πιο διαδεδομένα και με την εκτενέστερη χρήση είναι ο ιστότοπος. Ο όρος «μουσειακός ιστότοπος» αναφέρεται σε έναν τύπο ιστότοπου που είναι σχετικός με το μουσείο και το περιεχόμενό του. Τα περισσότερα σύγχρονα μουσεία έχουν στην διάθεσή τους το δικό τους ιστότοπο, στον οποίο περιέχονται γενικές πληροφορίες για το μουσείο, ειδικές πληροφορίες σχετικές με τη θεματική του, φωτογραφικό υλικό, ψηφιακή συλλογή και τα απαραίτητα επικοινωνιακά στοιχεία. Η ύπαρξη μιας τέτοιας διαδικτυακής σελίδας συμβάλλει ως προς την διατήρηση και την εξέλιξη της σχέσης των επισκεπτών με το ίδιο το μουσείο. Ο εννοιολογικός σχεδιασμός, η συγκρότηση του αφηγήματος και η οπτικοποίηση είναι μερικά από τα στάδια της απαραίτητης διαδικασίας για την δημιουργία κάθε νέου μουσειακού ιστότοπου. Στα πλαίσια αυτά, δημιουργείται ο ιστότοπος για το μουσείο – πινακοθήκη «Χρυσούλα Ζώγια», με την προοπτική της προβολής του μουσείου και της προσέλκυσης επισκεπτών και ενδιαφερομένων που επιθυμούν να εξερευνήσουν τη ζωή αυτής της γυναίκας, χάρη της οποίας δημιουργήθηκε το ομώνυμο μουσείο.

Λέξεις κλειδιά: μουσείο, μουσειακός ιστότοπος, ψηφιακός σχεδιασμός, Χρυσούλα Ζώγια

ABSTRACT

Modern museums are directly related to new digital media. One of the most widespread and widely used is the website. The term "museum website" refers to a type of website that is relevant to the museum and its content. Most modern museums have their own website, which contains general information about the museum, specific information related to its theme, photographic material, digital collection and the necessary communication elements. The existence of such a website contributes to the maintenance and development of the visitors' relationship with the museum itself. Conceptual design, narrative construction and visualization are some of the stages of the process necessary for the creation of any new museum website. In this context, the website for the "Chrisoula Zogia" museum – gallery is created, with the perspective of promoting the museum and attracting visitors and interested parties who wish to explore the life of this woman, thanks to whom the homonymous museum was created.

Keywords: museum, museum website, digital design, Chrisoula Zogia

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....	1
Κεφάλαιο 1^ο: Μουσειακός ιστότοπος	
1.1 Το σύγχρονο μουσείο και η σχέση του με την τεχνολογία.....	2
1.2 Μουσειακοί ιστότοποι και εννοιολογικός σχεδιασμός.....	3
1.3 Σχέση μουσειακού ιστότοπου και χρήστη.....	5
Κεφάλαιο 2^ο: Περιγραφή και ανάλυση μουσειακών ιστότοπων	
2.1 Μελέτη περίπτωσης: ιστότοπος του Μουσείου Καποδίστρια.....	7
2.2 Μελέτη περίπτωσης: ιστότοπος του Μουσείου Vincent van Gogh.....	8
2.3 Συγκριτική ανάλυση των μουσειακών ιστότοπων.....	9
Κεφάλαιο 3^ο: Σχεδιασμός ιστότοπου για το Μουσείο - Πινακοθήκη «Χρυσούλα Ζώγια»	
3.1 Περιγραφή σχεδιαστικής πορείας.....	11
3.1.1 Έρευνα και ανάλυση της πληροφορίας.....	11
3.1.2 Αφήγημα και οργάνωση της πληροφορίας.....	13
3.1.3 Οπτικοποίηση και αλληλεπίδραση με τον επισκέπτη.....	14
3.2 Αποτίμηση έργου.....	14
Συμπεράσματα.....	15
Βιβλιογραφία.....	16
Παράρτημα.....	18

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία διεξάγεται στο πλαίσιο έρευνας της ψηφιακής παρουσίας των μουσείων στο διαδίκτυο, μέσω των ιστότοπων τους. Κεντρικό θέμα αποτελεί η αναζήτηση και η ανάλυση της συνεισφοράς των μουσειακών ιστότοπων στη λειτουργικότητα των μουσείων και τη σχέση που δημιουργούν ανάμεσα στο μουσείο και τους επισκέπτες του. Αυτή η θεωρητική έρευνα υποστηρίζεται στη συνέχεια από το εφαρμοσμένο μέρος της εργασίας, που αφορά στο σχεδιασμό ενός ιστότοπου για το Μουσείο – Πινακοθήκη της Χρυσούλας Ζώγια στον Βόλο.

Στην πρώτη ενότητα γίνεται αναφορά στον ορισμό του μουσείου, τις πρακτικές της νέας μουσειολογίας και τη σχέση του με τα νέα μέσα. Εισάγεται το θέμα της ύπαρξης μουσειακών ιστότοπων και δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στους στόχους που θέτουν. Αναλύονται, επίσης, τα στάδια της κατασκευής τέτοιων ιστότοπων, τα βήματα του εννοιολογικού σχεδιασμού και της οπτικοποίησης. Συγχρόνως, περιγράφεται η σχέση, την οποία οι μουσειακοί ιστότοποι επιδιώκουν να δημιουργήσουν μεταξύ του μουσείου και των επισκεπτών, θέτοντας το ζήτημα της επικοινωνίας.

Στην δεύτερη ενότητα και έχοντας ως βάση την θεωρητική προσέγγιση της πρώτης, αναλύονται οι ιστότοποι δύο διαφορετικών μουσείων, του μουσείου Καποδίστρια που βρίσκεται στην Κέρκυρα και του μουσείου Vincent van Gogh στο Άμστερνταμ. Προσεγγίζεται και αναλύεται ο τρόπος με τον οποίο αναδεικνύουν οι συγκεκριμένοι ιστότοποι το περιεχόμενο των φυσικών μουσείων, της συλλογής και του αρχείου. Στο τέλος της περιγραφής των δύο ιστότοπων, γίνεται μια συγκριτική ανάλυση, όπου διακρίνονται τα σημεία στα οποία δίνουν βαρύτητα.

Η τρίτη ενότητα είναι αφιερωμένη στο εφαρμοσμένο μέρος της εργασίας που έχει να κάνει με τον σχεδιασμό ενός ιστότοπου για το μουσείο «Χρυσούλα Ζώγια». Περιγράφεται η σχεδιαστική πορεία που ακολουθήθηκε, οι μεθοδολογικές πρακτικές που επιλέχθηκαν και ο τρόπος με τον οποίο πραγματοποιήθηκε η έρευνα προκειμένου να μπορέσει να στηθεί και να οπτικοποιηθεί ο μουσειακός ιστότοπος, ενώ στο τέλος γίνεται αποτίμηση της συνολικής διαδικασίας.

Για την πραγματοποίηση της εργασίας, οι πληροφορίες πάρθηκαν από βιβλία και δευτερογενείς πηγές μέσω του διαδικτύου, τόσο ελληνόφωνες όσο και ξενόγλωσσες. Για την υποστήριξη του εφαρμοσμένου μέρους της εργασίας, έγινε πρωτογενής έρευνα στο αρχείο της Χρυσούλας Ζώγια που φυλάσσεται στο ίδιο το μουσείο αλλά και στην κεντρική βιβλιοθήκη του Δήμου Βόλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΜΟΥΣΕΙΑΚΟΣ ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ

1.1 ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΙ Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Για να εξερευνήσουμε τον χώρο της τεχνολογίας στους πολιτιστικούς φορείς, πρέπει να εξεταστεί, αρχικά, ο ρόλος του μουσείου. Μουσείο, σύμφωνα με τον ορισμό του ICOM (Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων) είναι ένα «μη κερδοσκοπικό, μόνιμο ίδρυμα στην υπηρεσία της κοινωνίας που ερευνά, συλλέγει, συντηρεί, ερμηνεύει και εκθέτει υλική και άυλη κληρονομιά. Ανοιχτό στο κοινό, προσβάσιμο και χωρίς αποκλεισμούς, το μουσείο προάγει την ποικιλομορφία και τη βιωσιμότητα. Λειτουργεί και επικοινωνεί ηθικά, επαγγελματικά και με τη συμμετοχή των κοινοτήτων, προσφέροντας ποικίλες εμπειρίες για εκπαίδευση, απόλαυση, προβληματισμό και ανταλλαγή γνώσεων» (ICOM, 2022). Τα μουσεία μπορούν να οριστούν ως δημόσιοι θεσμοί για προσωπική μάθηση και ως μέρη που οι άνθρωποι αναζητούν για να ικανοποιήσουν τις μαθησιακές τους ανάγκες. Μία από τις υποχρεώσεις των μουσείων είναι να οργανώνουν τα προγράμματα και τις εκθέσεις τους με τέτοιο τρόπο, ώστε να επιτυγχάνεται η επικοινωνία και η μάθηση (Falk & Dierking, 2000). Ο επικοινωνιακός τους ρόλος είναι εξαιρετικά σημαντικός, καθώς η επικοινωνία είναι μία από τις πρωταρχικές τους λειτουργίες και σχετίζεται στενά με τις άλλες λειτουργίες του μουσείου, όπως είναι η συλλογή, η συντήρηση και η διαχείριση. Αυτή η επικοινωνία επιτυγχάνεται ακόμα καλύτερα με την χρήση των νέων μέσων, τα οποία λειτουργώντας ως διαμεσολαβητές, ενισχύουν την προσβασιμότητα στο μουσείο (Henning, 2006).

Τα σημερινά μουσεία ακολουθούν τις πρακτικές που ορίζει η «νέα μουσειολογία». Με αυτόν τον όρο, ο Peter Vergo στο βιβλίο του «New Museology», αναφέρεται στην απομάκρυνση των μουσείων από την παλαιά μουσειολογία, η οποία ασχολούταν κυρίως με τα πρακτικά ζητήματα που αφορούσαν την εκπαίδευση και τη συντήρηση, ενώ ήθελε τα μουσεία να είναι απομονωμένα από τον σύγχρονο κόσμο. Υποστήριζε ότι ο ρόλος των μουσείων θα έπρεπε να αλλάξει, αφήνοντας πίσω τις συντηρητικές πρακτικές. Εισάγονται, λοιπόν, νέες έννοιες και νέες μέθοδοι, οι οποίες επηρεάζουν πολλές λειτουργίες του μουσείου. Το έκθεμα θεωρείται ως ένα αντικείμενο που μπορεί να δημιουργήσει την δική του ιστορία και τα δικά του αφηγήματα. Ο κοινωνικός ρόλος του μουσείου και η σχέση του με τους επισκέπτες είναι κάτι που αναπτύσσεται, αλλάζοντας τη σχέση μεταξύ εκθέσεων και ανθρώπων και ενθαρρύνοντας, ταυτόχρονα, την εμφάνιση της ψυχαγωγίας και της εμπορικότητας ως

ένα μέρος της επικοινωνιακής λειτουργίας του μουσείου (Henning, 2006). Σε αυτή την επικοινωνιακή σχέση που επιδιώκουν να αποκτήσουν τα μουσεία, αξιοσημείωτο ρόλο έχει η συμβολή των νέων ψηφιακών μέσων και πρακτικών.

Τα νέα μέσα, που ορίζονται ως βασισμένα στους υπολογιστές, ή αλλιώς τα λεγόμενα ψηφιακά μέσα, συνδέονται με τις εξελιγμένες μορφές τεχνολογίας, με «εικονικές παρουσιάσεις» και ταυτόχρονα με την ψυχαγωγία. Φυσικά, τα νέα μέσα δεν ήταν καλοδεχούμενα από όλους, καθώς επικρατούσαν απόψεις που υποστήριζαν πως αυτές οι τεχνολογίες βρίσκονταν σε θέση να εκχυδαΐζουν το μουσείο, μετατρέποντάς το σε χώρο εμπορικής ψυχαγωγίας, κάτι που δεν συνάδει με τον ρόλο και τις λειτουργίες του μουσείου. Μία σημαντική μορφή των νέων μέσων είναι τα «εικονικά μουσεία», τα οποία βασίζονται σε κείμενα, εικόνες και ήχους. Οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να περιηγηθούν στις μουσειακές συλλογές, οι οποίες έχουν ψηφιοποιηθεί και αποθηκευτεί στον Ιστό του διαδικτύου. Έτσι, τα ψηφιακά μέσα μπορούν να εξομοιώσουν μία έκθεση με τη διεπαφή, δίνοντας τη δυνατότητα για πρόσβαση σε ποικίλα περιεχόμενα (Henning, 2006). Κατά αυτόν τον τρόπο λειτουργεί και ο ιστότοπος.

1.2 ΜΟΥΣΕΙΑΚΟΙ ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Ο ιστότοπος είναι ένα από τα σημαντικότερα σύγχρονα εργαλεία για τα μουσεία και τους πολιτιστικούς φορείς. Τα μουσεία έχουν συνειδητοποιήσει, πλέον, τα οφέλη και τις δυνατότητες του διαδικτύου. Χάρη σε αυτό, ένας μουσειακός ιστότοπος λειτουργεί ως η ψηφιακή παρουσία του μουσείου, δίνει δυνατότητα στο μουσείο να μοιράζεται τις συλλογές του προς τα έξω και έτσι γίνεται πιο εξωστρεφές. Ένας από τους κυριότερους στόχους του ιστότοπου είναι η μετάδοση πληροφοριών, οι οποίες μπορούν να προσελκύσουν μελλοντικούς επισκέπτες (Bowen, 1995). Αυτές οι πληροφορίες είναι προσβάσιμες σε όλους τους χρήστες του διαδικτύου. Μία κατηγορία κοινού, στην οποία αποβλέπουν οι μουσειακοί ιστότοποι είναι οι άνθρωποι εκείνοι που δεν βρίσκονται σε θέση να επισκεφθούν τον φυσικό χώρο του μουσείου. Με αυτόν τον τρόπο, επεκτείνεται η γεωγραφική του εμβέλεια (Barry, 2006). Μία άλλη κατηγορία κοινού είναι εκείνοι που σκοπεύουν να επισκεφθούν το μουσείο και επιθυμούν να αναζητήσουν πληροφορίες πριν πραγματοποιήσουν την επίσκεψή τους (Bowen, 1995). Ο ιστότοπος καταφέρνει με αυτή τη χρήση του να λειτουργεί ως μέσο διοργάνωσης της

επίσκεψης. Η μάθηση είναι, επίσης, μία από τις βασικότερες λειτουργίες των μουσειακών ιστότοπων. Οι πληροφορίες που είναι αναρτημένες προσφέρουν ένα πεδίο μετέπειτα μάθησης και επικοινωνίας, μετά την ολοκλήρωση, δηλαδή, της φυσικής περιήγησης του επισκέπτη στον μουσειακό χώρο, καθώς προσφέρουν πληροφοριακό υλικό, που είναι προσβάσιμο από όλους (Falk & Dierking, 2000).

Η κατασκευή ενός μουσειακού ιστότοπου απαιτεί από τα μουσεία και τους πολιτιστικούς φορείς να πράττουν δημιουργικά ως προς το σχεδιασμό και την οργάνωση του ιστότοπου. Το πρώτο στάδιο της δημιουργίας ενός ιστότοπου είναι η σύλληψη της ιδέας. Ο εννοιολογικός σχεδιασμός αποτελεί την βάση για την κατασκευή μιας ψηφιακής εφαρμογής. Σε αυτό το στάδιο, το ενδιαφέρον και η προσοχή εστιάζονται στην παραγωγή ιδεών, τη νοητική σύλληψη της υλικότητας αλλά, συγχρόνως, και σε αρχικές προτάσεις οπτικοποίησης, στον τρόπο, δηλαδή, με τον οποίο πρόκειται να προβληθεί το περιεχόμενο στο κοινό. Η συνολική διαδικασία, η οργάνωση των πληροφοριών και των σκέψεων για την παραγωγή ενός αφηγήματος, έως την οπτικοποίησή του, έχει ως βασικό στόχο να παράξει μια «υλικότητα με σημασία» για τον χρήστη. Το αφήγημα προκύπτει από την ακολουθία των πληροφοριών που σχετίζονται μεταξύ τους και οι οποίες οργανώνονται κατάλληλα, ώστε να διαμορφώσουν ένα καινούργιο μήνυμα (Πεντάζου, 2019).

Συγκεκριμένα, στις περιπτώσεις που ο σχεδιασμός αφορά αντικείμενα και περιεχόμενα που ανήκουν σε πολιτισμικά πλαίσια, τότε ακολουθούνται συνήθως τα εξής βήματα: έρευνα, οργάνωση της πληροφορίας και συγκρότηση του αφηγήματος, περιγραφή της μορφής και της λειτουργικότητας που πρόκειται να αποκτήσει και τέλος έναν ξεκάθαρο ορισμό του τρόπου με τον οποίο ο χρήστης θα αλληλεπιδρά με την εφαρμογή. Η οπτικοποίηση είναι το τελευταίο βήμα, το οποίο δημιουργείται με βάση όλα τα προηγούμενα (Πεντάζου, 2019).

Στην περίπτωση των μουσειακών ιστότοπων, ο καθένας από αυτούς είναι αναγκαίο να παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες, όπως ώρες λειτουργίας, τοποθεσία, στοιχεία επικοινωνίας και ειδικές εκθέσεις. Οι βασικές ενότητες στις οποίες οργανώνονται οι πληροφορίες αφορούν την επίσκεψη, την ιστορία του μουσείου, την παρουσίαση της φυσικής ή ψηφιακής συλλογής και την ανάλυση των δράσεων και εκδηλώσεών του. Η ύπαρξη κάποιας εικονικής έκθεσης είναι ένα επόμενο στάδιο, ώστε ο χρήστης να έχει την δυνατότητα να πάρει μία γεύση από τον ίδιο τον χώρο του μουσείου (Bowen, 1995). Ωστόσο, μέχρι κάποια χρόνια πριν, δεν είχε δοθεί η δέουσα σημασία για την ανάπτυξη ιστότοπων, οι οποίοι θα ήταν σε θέση να δημιουργούν μια

περιήγηση τέτοια που θα συνδυάζει την φυσική με την εικονική επίσκεψη. Αυτή ήταν μία διαδικασία που χρειαζόταν κατάλληλη οργάνωση και κατάλληλο συντονισμό, και επομένως μπορούσε να αποδειχθεί πολύ δύσκολη και ως μία πρόκληση, ειδικά την πρώιμη περίοδο εμφάνισης των ιστότοπων και ένταξης των μουσείων σε αυτούς (Barry, 2006).

1.3 ΣΧΕΣΗ ΜΟΥΣΕΙΑΚΟΥ ΙΣΤΟΤΟΠΟΥ ΚΑΙ ΧΡΗΣΤΗ

Τα μουσεία του 21^{ου} αιώνα έχουν άμεση σχέση με τους επισκέπτες τους. Για να διατηρηθεί ακέραια αυτή η σχέση χρειάζεται τα μουσεία να λαμβάνουν νέες στρατηγικές και σχέδια, ενσωματώνοντας στη δράση τους τα νέα μέσα που είναι διαθέσιμα. Η μελέτη των επισκεπτών είναι πλέον μία από τις προτεραιότητες των σύγχρονων μουσείων, προκειμένου να μπορούν να οργανώνουν τα προγράμματα και τις εκθέσεις τους με την εισαγωγή καινοτόμων ιδεών, ώστε να υπάρχει συνεχής αλληλεπίδραση με τον επισκέπτη. (Henning, 2006).

Ο ψηφιακός σχεδιασμός έχει ως βασικό μέλημα την επικοινωνία με τους χρήστες. Σύμφωνα με τον ορισμό της Εταιρείας Σχεδιασμού Λογισμικών, ο σχεδιασμός «αφορά στη μελέτη της σχέσης ανθρώπου, μηχανής και των διαφόρων αλληλεπιδράσεων που διαμεσολαβούν στη σχέση αυτή» (Πεντάζου, 2019). Οι ψηφιακές συλλογές και τα διαδικτυακά εκθέματα προσφέρουν νέους τρόπους προσέλκυσης των ανθρώπων στα μουσεία και δημιουργούν ισχυρότερες σχέσεις με τους επισκέπτες τους (Marty, 2007). Αυτό συμβαίνει, καθώς ο σχεδιασμός του ψηφιακού προϊόντος στρέφει το ενδιαφέρον του προς την εμπειρία που θα αποκτήσει ο χρήστης. Με άλλα λόγια, η επικοινωνία του ψηφιακού προϊόντος με τον χρήστη είναι η πρώτη προτεραιότητα του δημιουργού, να οριστεί, δηλαδή, με σαφήνεια, τι ακριβώς επιδιώκεται να συμβεί και τι πρέπει να αποκομίσει ο χρήστης. (Πεντάζου, 2019).

Όσον αφορά τη χρήση νέων τεχνολογιών στους ιστότοπους, αυτές προσφέρουν στους επαγγελματίες των πολιτιστικών χώρων νέους τρόπους «συνομιλίας» με το κοινό. Έχει παρατηρηθεί ότι όσο αυξάνεται ο αριθμός των μουσείων που προσφέρουν διαδικτυακά τους πόρους τους, τόσο αυξάνεται και ο αριθμός των επισκεπτών μέσω του Ίντερνετ, ένας αριθμός που μπορεί να είναι και δεκαπλάσιος από τον αντίστοιχο που αφορά τους επισκέπτες του φυσικού μουσείου (Marty, 2007). Με βάση αυτό το γεγονός, υπήρξε μια περίοδος που η ανησυχία ότι οι αναπτυγμένοι ιστότοποι των

μουσείων θέτουν «εκτός λειτουργίας» τα φυσικά μουσεία ήταν αυξημένη. Όταν, στη δεκαετία του 2000, άρχισαν να εμφανίζονται στο διαδίκτυο οι πρώτοι μουσειακοί ιστότοποι, υπήρχε ο φόβος ότι ένα νέο και άγνωστο μέσο θα αντικαταστούσε το παλιό, ότι πολλοί επερχόμενοι επισκέπτες θα θεωρούσαν τον ιστότοπο ως υποκατάστατο της φυσικής μουσειακής συλλογής και έτσι θα απέφευγαν να επισκεφθούν το μουσείο (Sabin, 1997). Αυτό το αίσθημα της ανησυχίας, φυσικά, συνόδευε την εμφάνιση κάθε νέου και άγνωστου μέσου κατά τη διάρκεια των χρόνων. Ωστόσο, αν και δικαιολογημένο αίσθημα, δεν επιβεβαιώθηκε από τα δεδομένα, αφού τελικά όσο περισσότερη παρουσία έχει κάποιος φορέας ή αντικείμενο στο διαδίκτυο, τόσο αυξάνεται και η επιθυμία να το δει κανείς και να το ανακαλύψει. Παρόλα αυτά, η ανάγκη να υπάρχει μία διάκριση ανάμεσα στο φυσικό και τον ψηφιακό χώρο του μουσείου είναι υπαρκτή. Έτσι, οι μουσειακοί ιστότοποι διαμορφώνουν τα περιεχόμενα τους με το στόχο της δημιουργίας ψηφιακών επισκεπτών, αυξάνοντας παράλληλα την επιθυμία για περαιτέρω ανακάλυψη των μουσείων και των συλλογών τους από κοντά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΟΥΣΕΙΑΚΩΝ ΙΣΤΟΤΟΠΩΝ

Στην δεύτερη ενότητα γίνεται ανάλυση δύο μουσειακών ιστότοπων, με σκοπό να αναδειχθούν οι δυνατότητες χρήσης από την πλευρά του ψηφιακού επισκέπτη, καθώς και για να γίνουν κατανοητοί οι τομείς στους οποίους επικεντρώνονται τα μουσεία, τα σημεία, δηλαδή, στα οποία δίνουν την μεγαλύτερη έμφαση, ώστε να αποδοθεί με ακριβή τρόπο η προσωπικότητα και ο χαρακτήρας του φυσικού μουσείου. Επιπλέον, η ανάλυση αυτή λειτουργεί ως πεδίο έρευνας, πάνω στο οποίο βασίζεται μεγάλο μέρος του εννοιολογικού σχεδιασμού του εφαρμοσμένου σκέλους της εργασίας, το οποίο αναλύεται στο επόμενο κεφάλαιο. Η επιλογή των συγκεκριμένων μουσειακών ιστότοπων έγινε με βάση το γεγονός ότι πρόκειται για αντιπροσωπευτικούς ιστότοπους βιογραφικών μουσείων που έχουν, ωστόσο, διαφορετική μεθοδολογία και διαφορετική προσέγγιση ως προς τον διαχωρισμό των εννοιών πληροφοριών και ως προς τα σημεία όπου ο καθένας δίνει την μεγαλύτερη έμφαση.

2.1 ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

Το Μουσείο Καποδίστρια – Κέντρο Καποδιστριακών Μελετών βρίσκεται στην Κέρκυρα, και είναι το μοναδικό μουσείο στην Ελλάδα που είναι αφιερωμένο αποκλειστικά στη ζωή και το έργο του Ιωάννη Καποδίστρια. Ιδρύθηκε το 1981, ενώ το 2017 εγκαινιάστηκε το πλέον ανακαινισμένο Μουσείο.

Ο ιστότοπος του Μουσείου παρουσιάζει μια απλή αλλά ταυτόχρονα σύγχρονη δομή. Οι ενότητες περιεχομένου είναι εύκολα διακριτές, με εύκολη πρόσβαση και χωρίζονται στις εξής κατηγορίες: πληροφορίες για την οργάνωση της επίσκεψης, λίγα λόγια για το μουσείο ως φορέα, πληροφορίες για τις συλλογές και το αρχείο, βιογραφία του Ιωάννη Καποδίστρια, εκπαιδευτικό περιεχόμενο, ενώ ένα κομμάτι του ιστότοπου είναι αφιερωμένο στις πληροφορίες για τον «κήπο» που περιβάλλει το μουσείο, πληροφορίες που υποστηρίζονται από συνεντεύξεις ανθρώπων που δούλεψαν για την ανάδειξή του. Όλες οι κατηγορίες περιέχουν ένα ευρύ φάσμα πληροφοριών, οι οποίες κατατάσσονται σε υποκατηγορίες, ώστε να μην υπάρχει σύγχυση και για να μπορεί ο ψηφιακός επισκέπτης να κατευθύνεται εύκολα εκεί που επιθυμεί. Σημαντική, επίσης, ενότητα του ιστότοπου αποτελεί το ψηφιακό αρχείο του Ιωάννη Καποδίστρια, η δημιουργία του οποίου έχει βασιστεί στις δυνατότητες που προσφέρουν οι ψηφιακές τεχνολογίες για συγκέντρωση και προβολή των ιστορικών τεκμηρίων.

Παρατηρείται πως δίνεται έμφαση στην βιογραφία του Ιωάννη Καποδίστρια, τα στοιχεία της οποίας είναι χωρισμένα σε θεματικές κατηγορίες. Το γεγονός, επίσης, ότι παρουσιάζονται αρκετά ψηφιακά τεκμήρια και αντικείμενα, αποδεικνύει ότι ο ιστότοπος προσπαθεί να προετοιμάσει τους μελλοντικούς επισκέπτες για αυτά που πρόκειται να δούνε, ώστε να έχουν μια συνολική εικόνα για το περιεχόμενο του μουσείου. Κάτι που κάνει εντύπωση σχετίζεται με το όνομα του ιστότοπου, στο οποίο εκτός από τον τίτλο «Μουσείο Καποδίστρια» αναγράφεται η φράση «Κέντρο Καποδιστριακών Μελετών». Από την αναφορά αυτή, ο επισκέπτης είναι σε θέση να αντιληφθεί τον επιπρόσθετο ρόλο του μουσείου ως ερευνητικό κέντρο, με βασικά ενδιαφέροντα την περιοχή της Κέρκυρας, των Επτανήσων και της εποχής που έζησε και έδρασε ο Ιωάννης Καποδίστριας.

Συνολικά είναι ένας φιλικός, προς τον χρήστη, ιστότοπος, με αρκετό γραπτό υλικό, συνοδευόμενο, συγχρόνως, από πολλές έγχρωμες φωτογραφίες. Η περιήγηση γίνεται με εύκολο τρόπο, καθώς τα περιεχόμενα με τους σχετικούς τίτλους οδηγούν τον επισκέπτη με τρόπο γρήγορο σε αυτό που θέλει να μάθει και να εξερευνήσει. Χρειάζεται να αναφερθεί, επίσης, ότι οι πληροφορίες παρέχονται και στα ελληνικά αλλά και στα αγγλικά, δίνοντας τη δυνατότητα στους τουρίστες της περιοχής να εξερευνήσουν το μουσείο προτού το επισκεφθούν.

2.2 ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ VINCENT VAN GOGH

Το Μουσείο Vincent van Gogh βρίσκεται στην Ολλανδία, συγκεκριμένα στο Άμστερνταμ, και είναι αφιερωμένο στον παγκοσμίου φήμης ζωγράφο Vincent van Gogh. Διατηρεί τη μεγαλύτερη συλλογή του ζωγράφου, η οποία περιλαμβάνει πίνακες, σχέδια και γράμματα.

Όπως στην περίπτωση του Μουσείου Καποδίστρια, έτσι και εδώ οι ενότητες περιεχομένων αναγράφονται ξεχωριστά και δίνουν πληροφορίες για τις εξής κατηγορίες: την οργάνωση της επίσκεψης, το μουσείο ως φορέα, τη βιογραφία του ζωγράφου και τις ιστορίες γύρω από το έργο του, συγκροτώντας ένα πεδίο γνώσης και έρευνας, ενώ προστίθεται και μια κατηγορία που αφορά το ηλεκτρονικό κατάστημα πώλησης αναμνηστικών προϊόντων. Οι κατηγορίες αυτές έχουν τις δικές τους υποκατηγορίες, δίνοντας με αυτόν τον τρόπο περισσότερες πληροφορίες για το κάθε θέμα και καθιστώντας τις ευκολότερα διακριτές και προσβάσιμες. Ο συγκεκριμένος

μουσειακός ιστότοπος λειτουργεί παράλληλα ως μία ψηφιακή πινακοθήκη, αφού στην ενότητα για το εικαστικό έργο του ζωγράφου, ο επισκέπτης μπορεί να έχει πρόσβαση σε χιλιάδες πίνακες με υψηλή ανάλυση, έργα τα οποία συνοδεύονται από επεξηγηματικά κείμενα αλλά και πληροφορίες σχετικές με τις διαστάσεις του πίνακα και τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν, καθώς και τις εκθέσεις που το κάθε έργο έχει προβληθεί.

Ενδιαφέρον δείχνει να έχει ο μη αναμενόμενος τίτλος του ιστότοπου. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, στην αρχική σελίδα δεν αναγράφεται ο τίτλος του μουσείου αλλά μια φράση που μας προτρέπει να ανακαλύψουμε τη ζωή και το έργο του ζωγράφου και η οποία μας καλωσορίζει συγχρόνως στον ιστότοπο. Πρόκειται για μία σύγχρονη παρέμβαση, η οποία υποστηρίζει τον κοινωνικό ρόλο του μουσείου, προσπαθώντας να κάνει τον επισκέπτη να νιώσει ευπρόσδεκτος στον ιστότοπο. Ο τίτλος του μουσείου, μαζί με το λογότυπο, βρίσκονται διακριτικά στο πάνω μέρος της σελίδας. Ακόμη, η έμφαση που έχει δοθεί στην ενότητα που ονομάζεται «τέχνη και ιστορίες», αναδεικνύει την επιθυμία του ιστότοπου αναδείξει τα εκθέματά του μέσω της πρακτικής της εξιστόρησης, προσπαθεί να διαμορφώσει, δηλαδή, ένα πεδίο βασισμένο σε ιστορίες για τον Vincent van Gogh, οι οποίες με τη σειρά τους αφηγούνται τον ζωγράφο και ερμηνεύουν κάποια από τα διασημότερα έργα του.

Συνολικά, ο ιστότοπος έχει μοντέρνο σχεδιασμό, δίνοντας προσοχή στη χρήση των χρωμάτων. Σε κάθε κατηγορία πληροφοριών το χρώμα του φόντου αλλάζει, διαφοροποιώντας έτσι τις ενότητες περιεχομένων και καθιστώντας τις διακριτές. Σε αρκετά σημεία του ιστότοπου το κείμενο συνοδεύεται από εικόνες με έργα του ζωγράφου. Όσον αφορά τις διαθέσιμες γλώσσες, αυτές δεν περιορίζονται στα αγγλικά και τα ολλανδικά αλλά υπάρχει η επιλογή και για άλλες γλώσσες εκτός των ευρωπαϊκών, επιδεικνύοντας τον διεθνή χαρακτήρα του μουσείου. Ο ιστότοπος προσπαθεί να προβάλει τον κοινωνικό χαρακτήρα του μουσείου, δίνοντας πολλές δυνατότητες για αλληλεπίδραση του επισκέπτη και προσφέροντας πολύ υλικό, ανοίγοντας τις συλλογές του και μοιράζοντας τις ιστορίες του με το παγκόσμιο κοινό.

2.3 ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΜΟΥΣΕΙΑΚΩΝ ΙΣΤΟΤΟΠΩΝ

Από την έρευνα στους παραπάνω ιστότοπους, προκύπτουν κάποια συμπεράσματα που αφορούν την δομή και τη σχεδίαση των μουσειακών ιστότοπων. Ο κάθε μουσειακός

ιστότοπος προσπαθεί να δημιουργήσει ένα δικό του κόσμο, ένα νέο παράλληλο μουσείο που θα αντικατοπτρίζει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τον χαρακτήρα του περιβάλλοντος του φυσικού μουσείου. Με την κατασκευή ενός τέτοιου ιστότοπου, τα μουσεία όχι μόνο προβάλλουν προς τα έξω τις συλλογές τους αλλά έχουν την δυνατότητα να αφήσουν ένα αποτύπωμα στον κόσμο του διαδικτύου. Στην εποχή της ψηφιακής ωριμότητας που πλέον ζούμε, οι μουσειακοί ιστότοποι δεν περιορίζονται σε τυπικά μόνο στοιχεία για το μουσείο αλλά χρησιμοποιούν και εκμεταλλεύονται τον χώρο και την ελευθερία που τους προσφέρει το διαδίκτυο, φτιάχνουν νέες αφηγήσεις και εξιστορούν με τον δικό τους τρόπο τα εκθέματα τους.

Ο ιστότοπος του μουσείου Καποδίστρια, εκτός από την αναφορά του στο κύριο πρόσωπο του μουσείου, την συλλογή και το αρχείο, επικεντρώνει την προσοχή του στην περιοχή της Κέρκυρας. Μπορεί να χαρακτηριστεί ως ένα τοπικό μουσείο που δίνει βαρύτητα στα πράγματα που έχουνε σχέση με την περιοχή της Κέρκυρας, την οποία και τοποθετεί σε ευρύτερα ιστορικά πλαίσια που σχετίζονται με την επανάσταση και τα Επτάνησα. Διατηρεί ξεχωριστή ενότητα για τον κήπο, δείχνοντας καθαρά πως τον θεωρεί απαραίτητο κομμάτι της ίδιας της οντότητας του μουσείου. Επίσης, το όνομα του ιστότοπου δεν αναγράφεται απλώς ως «Μουσείο Καποδίστρια» αλλά και ως «Κέντρο Καποδιστριακών Μελετών», επιδεικνύοντας την ιδιαιτερότητά του, που είναι η συμπληρωματική του λειτουργία ως ένα ερευνητικό κέντρο, αποτυπώνοντας τα ερευνητικά προγράμματα στα οποία συμμετέχει.

Το μουσείο του Vincent van Gogh δεν σχετίζει την περιοχή που βρίσκεται με την ιστορία του μουσείου αλλά βασίζει ολόκληρο τον ιστότοπό του στα έργα του ζωγράφου, δημιουργώντας μία μεγάλη πινακοθήκη. Ο επισκέπτης αντιλαμβάνονται αμέσως αυτόν τον χαρακτήρα του ιστότοπου, μέσα και από τις ιστορίες για τα έργα, οι οποίες συνδέονται με τη ζωή του ζωγράφου και κατασκευάζουν ένα ολόκληρο διαδικτυακό περιβάλλον. Αυτό το σημείο είναι που διαφέρει περισσότερο από τον ιστότοπο του μουσείου Καποδίστρια, ο οποίος και απομακρύνεται από την προσωπικότητα του Καποδίστρια και ανοίγεται σε άλλα τοπικά ζητήματα.

Ιστότοπος Μουσείου Καποδίστρια: <https://www.capodistriasmuseum.gr/>

Ιστότοπος Μουσείου Vincent van Gogh: <https://www.vangoghmuseum.nl/en>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ - ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ «ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΖΩΓΙΑ»

3.1 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΧΕΔΙΑΣΤΙΚΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ

Το μουσείο – πινακοθήκη «Χρυσούλα Ζώγια» είναι ένα μουσείο που βρίσκεται στην πόλη του Βόλου, στο οποίο εκτίθεται ολόκληρη η ζωή μιας γυναίκας ζωγράφου και δημοσιογράφου, της Χρυσούλας Ζώγια. Η σημερινή πινακοθήκη στεγάζεται στο ίδιο το σπίτι της ζωγράφου, ένα κόκκινο σπίτι με εξωτερικές τοιχογραφίες, που χαρακτηριστικά η ίδια αποκαλούσε «Το σπίτι με το Τριαντάφυλλο». Το 1992, η Ζώγια παραχώρησε το οίκημα στο Δήμο Βόλου προκειμένου «να συντηρηθεί και να προβληθεί ως Μουσείο – Πινακοθήκη Χρ. Ζώγια», όπως είναι αναγραφόμενο στην διαθήκη της (Κουτής, 2003). Δεν είναι ένα οποιοδήποτε σπίτι, αλλά μία μονοκατοικία ιδιόρρυθμη, με εικαστικές παρεμβάσεις σε όλους τους εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους. Ο χαρακτήρας του Μουσείου είναι αυτός που το καθιστά ενδιαφέρον, αφού είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένο με την ζωή της γυναίκας που έζησε μέσα σε αυτό.

Η έρευνα που γίνεται για την ζωή και το έργο της Χρυσούλας Ζώγια αποσκοπεί στην δημιουργία ενός μουσειακού ιστότοπου που θα εκφράζει τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του μουσείου και θα δίνει, συγχρόνως, την κατάλληλη αίσθηση στον επισκέπτη για την ιδιαιτερότητα του συγκεκριμένου Μουσείου και για αυτά τα οποία εκτίθενται στους χώρους.

3.1.1 Έρευνα και ανάλυση της πληροφορίας

Η σχεδιαστική πορεία που ακολουθείται έχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και κανόνες, που βασίζονται στις θεωρίες του ψηφιακού σχεδιασμού που αναφέρθηκαν παραπάνω. Το πρώτο βήμα ήταν να συγκροτηθούν και να οργανωθούν οι πληροφορίες που ήταν διαθέσιμες για το συγκεκριμένο θέμα σε ξεχωριστές ενότητες.

Η έρευνα για την εξοικείωση με την προσωπικότητα της Χρυσούλας Ζώγια αλλά και η έρευνα για την κατανόηση του περιβάλλοντος του μουσείου, αποτέλεσε το σημαντικότερο στάδιο της εργασίας. Για τις ανάγκες της έρευνας επισκέφθηκα το Μουσείο την άνοιξη του 2023 κατά τη διάρκεια της ανακαίνισης του, είδα με προσοχή τους χώρους και έψαξα για τα κρυμμένα μηνύματα της ζωγράφου που είχε αφήσει σε

πολλά έπιπλα και τοίχους. Παράλληλα, αναζήτησα προσωπικά της πράγματα, όπως φωτογραφίες, επιστολές και έγγραφα από το αρχείο που φυλάσσεται μέσα στο Μουσείο. Αφού διερεύνησα ένα μεγάλο μέρος του αρχείου, φωτογράφισα αυτά που μου φάνηκαν σημαντικότερα, με σκοπό να τα μελετήσω προσεκτικότερα και να τα εντάξω στον ιστότοπο. Με αυτή τη διαδικασία, διαβάζοντας επιστολές και κοιτώντας φωτογραφίες, άρχισα να αντιλαμβάνομαι την προσωπικότητά της ακόμα καλύτερα. Κατά την επίσκεψη μου στο Μουσείο, συναντήθηκα με την μουσειολόγο που ήταν υπεύθυνη για την ανακαίνιση του χώρου, την κα Έρρικα Γκουτενσβάγκερ, η οποία είναι εικαστικός και καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Συνομιλήσαμε αναφορικά με τις ιδιαιτερότητες του μουσείου και μου έδωσε κάποιες παραπάνω πληροφορίες για τον χαρακτήρα και τη ζωή της ζωγράφου. Η κατανόηση της βιογραφίας της Ζώγια ήταν απαραίτητη, έτσι ώστε να αποτυπωθεί η εικόνα για την ιδιοσυγκρασία της. Ενδιαφέροντα στοιχεία έλαβα, επίσης, από την ακρόαση ενός διασωσμένου ηχητικού αρχείου, ομιλήτρια του οποίου είναι η ίδια η Χρυσούλα Ζώγια. Αυτό το ηχητικό το ηχογράφησε η ίδια μόνη της και πρόκειται για μία ξενάγηση στους χώρους του σπιτιού που απευθύνεται στους μελλοντικούς επισκέπτες. Σε αυτό, αναφέρει, επίσης, την διαδικασία χτισίματος του οικήματος και αφηγείται μικρές ιστορίες για τους εργάτες που συνέβαλαν στην κατασκευή του. Ο τρόπος που μιλούσε και εκφραζόταν, άλλοτε με χιούμορ και άλλοτε με θυμό, μου έδωσε αρκετά στοιχεία για τον χαρακτήρα της και στοιχεία για την σχέση που την συνέδεε με το σπίτι της.

Αφού ολοκλήρωσα την έρευνά μου στο Μουσείο, συνέχισα την αρχειακή έρευνα στην Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη του Δήμου Βόλου, όπου υπάρχει το κέντρο ιστορίας και τεκμηρίωσης. Το αρχείο της Ζώγια αποτελούταν από προσωπικές φωτογραφίες και φωτογραφίες από κοινωνικές εκδηλώσεις, αποκόμματα από εφημερίδες που αφορούσαν σε εκθέσεις της ζωγράφου, προσκλήσεις και επιστολές. Όλα αυτά είχαν αφαιρεθεί παλαιότερα από τον χώρο του σπιτιού, προκειμένου να αποθηκευτούν. Μετά την ολοκλήρωση της έρευνας του αρχειακού υλικού, έπρεπε να γίνει επιλογή συγκεκριμένων σημείων της ζωής της, τα οποία θα αποτελούν ένα καλό δείγμα για το έργο της ζωγράφου. Έτσι, συγκέντρωσα τα ευρήματά μου και τα οργάνωσα σε θεματικές κατηγορίες για να μπορέσω να επιλέξω, στη συνέχεια, αυτά τα οποία θα εμφανίζονται στον ιστότοπο. Η έρευνα στο αρχείο με βοήθησε να διατυπώσω άποψη για το χαρακτήρα του Μουσείου, κάτι που συνέβαλε μετέπειτα στην συγκρότηση του αφηγήματος του ιστότοπου.

3.1.2 Αφήγημα και οργάνωση της πληροφορίας

Ο χαρακτήρας του Μουσείου είναι αυτός που ορίζει το αφήγημα του ιστότοπου. Στην περίπτωση αυτή το Μουσείο είναι ένα σπίτι, ένας ιδιωτικός χώρος μίας γυναίκας, η οποία κατά τη διάρκεια της ζωής της χρησιμοποίησε την οικία της, όχι μόνο ως σπίτι με την παραδοσιακή έννοια, αλλά και ως χώρο ανοιχτό προς τους ανθρώπους που αγαπάνε την τέχνη. Με τα σημειώματα που άφησε σε αντικείμενα, έπιπλα και τοίχους, κατάφερε να μετατρέψει έναν απλό χώρο σε κάτι ιδιαίτερο, δίνοντας την αίσθηση ενός σπιτιού με χαρακτήρα και δωματίων με προσωπικότητα. Πρόκειται για σημειώματα που αφορούσαν προσωπικά της αντικείμενα, καθώς και σημειώματα που ανέγραφαν ποιήματα σχετικά με τη ζωή και τα νοήματά της. Φαίνεται, λοιπόν, πως το ίδιο το σπίτι είχε μία διαφορετική και μη συνηθισμένη μορφή, προοριζόταν για να ξεχωρίσει και να γίνει στο τέλος Μουσείο. Το στίγμα της πρώην κατοίκου του σπιτιού είναι εμφανές. Είναι ένας χώρος που δεν μπορεί παρά να προκαλεί διαφόρων ειδών συναισθήματα, είναι ένας ζωντανός διάλογος με τους μελλοντικούς επισκέπτες του.

Στην συγκεκριμένη περίπτωση δημιουργίας του ιστότοπου, η διαχείριση του διαθέσιμου υλικού για τη ζωή και το έργο της ζωγράφου ήταν το κυριότερο βήμα για τον σχεδιασμό της δομής και των ενότητων του. Με βάση τον χαρακτήρα του μουσείου, έστησα τον μουσειακό ιστότοπο στηρίζοντάς τον στο αφήγημα του μουσείου και θέτοντας ως κύριο στόχο την ανάδειξη της ιδιαιτερότητας και της προσωπικότητας του χώρου. Συγκεκριμένα, οι ενότητες που δημιουργήθηκαν είναι οι εξής: βιογραφία της Χρυσούλα Ζώγια με στοιχεία που ανακτήθηκαν από την αυτοβιογραφία της και από συνεντεύξεις ανθρώπων για το πρόσωπό της, πληροφορίες για το μουσείο ως φορέα, προβολή ενδεικτικού έργου με φωτογραφικό υλικό από τα δωμάτια του σπιτιού, πληροφορίες για την οργάνωση της επίσκεψης με αναγραφή του ωραρίου και επικοινωνιακά στοιχεία.

Το λογισμικό με το οποίο δημιουργήθηκε ο ιστότοπος είναι το Wix, μία online πλατφόρμα με κατάλληλα εργαλεία για την δημιουργία ιστότοπων για χρήστες χωρίς τεχνικές δεξιότητες. Η χρήση του βασίζεται σε ήδη υπάρχοντα πρότυπα δίνοντας, παράλληλα, πολλές δυνατότητες για ελεύθερη δημιουργία και σχεδιασμό όπως επιθυμεί ο χρήστης. Στην περίπτωση της δημιουργίας του μουσειακού ιστότοπου, το συγκεκριμένο εργαλείο ανταπεξήλθε ικανοποιητικά, προσφέροντας ένα φάσμα κατάλληλων και δημιουργικών επιλογών.

3.1.3 Οπτικοποίηση και αλληλεπίδραση με τον επισκέπτη

Ο ιστότοπος «Μουσείο Χρυσούλα Ζώγια», δημιουργήθηκε για να υποστηρίξει την λειτουργία και την προβολή του φυσικού Μουσείου. Στοχεύει στην εύκολη χρήση και περιήγηση από όλες τις κατηγορίες κοινού. Αυτό επιτυγχάνεται κυρίως από τον διαχωρισμό των πληροφοριών σε ενότητες με κατανοητούς τίτλους. Ο επισκέπτης είναι σε θέση να περιήγηση όπως αυτός επιθυμεί, χωρίς τον φόβο μήπως χαθεί κατά την πλοήγηση, αφού όλες οι πληροφορίες εντάσσονται σε κάποια θεματική ενότητα. Εκτός από την επιθυμητή πρακτικότητα, η οπτικοποίηση του ιστότοπου βασίστηκε και σε αισθητικές αρχές, οι οποίες συμβαδίζουν με την ιδιαιτερότητα του χαρακτήρα του μουσείου και προβάλλουν την προσωπικότητα της ζωγράφου. Χρησιμοποιείται, επίσης, αρκετό φωτογραφικό υλικό από τον πρόσφατα ανακαινισμένο χώρο του μουσείου, προκειμένου ο επισκέπτης να σχηματίσει μια καθαρή εικόνα για την διαμόρφωση του Μουσείου και σπιτιού της Χρυσούλας Ζώγια.

3.2 ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΕΡΓΟΥ

Υπήρξαν διαφορετικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις που ακολουθήθηκαν, καθώς ήταν μία εργασία που απαιτήσε όχι μόνο βιβλιογραφική αλλά και αρχειακή έρευνα. Ο συνδυασμός αυτός ήταν απαραίτητος για την υποστήριξη του εφαρμοσμένου σκέλους της εργασίας. Για να γίνει κατανοητό το κεντρικό αφήγημα του μουσειακού ιστότοπου, υπήρξε ένα μεγάλο φάσμα εργασιών, που αφορούσαν τον εννοιολογικό σχεδιασμό, την συγκρότηση και οργάνωση των πληροφοριών και την οπτικοποίησή τους. Τα τελικά αποτελέσματα αντικατοπτρίζουν την προσπάθεια που καταβλήθηκε για να συνδεθούν όλες οι πληροφορίες μεταξύ τους, έτσι ώστε να προβάλλουν την προσωπικότητα του μουσείου και το περιεχόμενό του με ευθύ και άμεσο τρόπο. Οι ξεχωριστές ενότητες βοηθούν τον χρήστη του ιστότοπου να κατευθυνθεί εκεί που επιθυμεί, ενώ το διαθέσιμο φωτογραφικό υλικό δημιουργεί μια συνολική εικόνα για το φυσικό Μουσείο και συνοψίζει αυτά που θα συναντήσει ο επισκέπτης, πετυχαίνοντας την λειτουργία του ως ένα παράλληλο ψηφιακό μουσείο.

Ιστότοπος μουσείου «Χρυσούλα Ζώγια»: <https://kotidiangeliki.wixsite.com/my-site>

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι μουσειακοί ιστότοποι αποτελούν πλέον ένα αδιάσπαστο κομμάτι του ίδιου του μουσείου και της συλλογής του. Κάθε σύγχρονο μουσείο που ακολουθεί τις πρακτικές της νέας μουσειολογίας υποχρεούται να διαθέτει κάποιον ιστότοπο προκειμένου να είναι σε θέση να διατηρεί σε μεγάλο βαθμό την σχέση του με τους επισκέπτες. Είναι ένα σημαντικό εργαλείο για την ανάδειξη του μουσείου, της συλλογής και των εκδηλώσεων του, είναι μία πλατφόρμα μέσω της οποίας ο χρήστης μπορεί να έρθει σε άμεση επικοινωνία και σύνδεση με το μουσείο, να ανατρέξει στο περιεχόμενο του και να επηρεαστεί από αυτό. Η ψηφιακή παρουσία ενός μουσείου στο διαδίκτυο ενισχύει την εμβέλεια του, αφού καθίσταται προσβάσιμο από όλους τους ανθρώπους όπου και αν αυτοί βρίσκονται.

Όπως είδαμε, ο σχεδιασμός του μουσειακού ιστότοπου είναι μία κρίσιμη διαδικασία, χάρη στην οποία συγκροτείται το αφήγημα και η εξιστόρηση που επιζητά να μεταδώσει και να μοιραστεί το μουσείο με το κοινό του. Από την έρευνα και την αναζήτηση της πληροφορίας ως το στάδιο της οπτικοποίησης, είναι διάφοροι οι παράγοντες που παίζουν ρόλο και οι οποίοι σχηματίζουν το τελικό αποτέλεσμα. Φυσικά, ο ψηφιακός σχεδιασμός είναι μία ελεύθερη διαδικασία, κατά την οποία ο σχεδιαστής μπορεί να δράσει όπως ο ίδιος επιθυμεί και με τον τρόπο που θεωρεί ότι θα παρουσιαστούν καλύτερα οι πληροφορίες για ένα συγκεκριμένο θέμα. Καλό είναι, ωστόσο, στην περίπτωση των μουσειακών ιστότοπων να αναγράφονται με εμφανή τρόπο οι βασικές πληροφορίες για την λειτουργία του μουσείου, για να μπορούν να καθοδηγήσουν τον ψηφιακό επισκέπτη σε ζητήματα που αφορούν την οργάνωση της επίσκεψής του στον φυσικό χώρο της συλλογής.

Λαμβάνοντας υπόψη την κατασκευή του ιστότοπου του μουσείου – πινακοθήκη «Χρυσούλα Ζώγια», γίνεται αντιληπτό ότι ο σχεδιασμός ενός μουσειακού ιστότοπου μπορεί να αποδειχθεί μία απαιτητική διαδικασία, αφού χρειάζεται ενδελεχής έρευνα και διαφορετικές προσεγγιστικές μέθοδοι, αλλά παράλληλα ενδιαφέρουσα και δημιουργική. Η διαχείριση του υλικού χρειάζεται συστηματική μελέτη και καλή επιλογή και οργάνωση της διαθέσιμης πληροφορίας. Όσον αφορά το τελικό βήμα της οπτικοποίησης του αφηγήματος, κρίσιμος είναι ο διαχωρισμός των πληροφοριών σε κατάλληλες ενότητες, ο οποίος συνδυάζεται με την προσωπική έμπνευση του σχεδιαστή και την επιμελητική του ικανότητα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Πρωτογενείς πηγές:

Αρχείο Ζώγια Χρυσούλα (1914-1992). ΔΗ.ΚΙ, Δημοτικό Κέντρο Ιστορίας και Τεκμηρίωσης Βόλου.

Δευτερογενείς πηγές:

Κουτής, Γ. (2003): Το σπίτι με το Τριαντάφυλλο: το σπίτι - μουσείο της ζωγράφου Χρυσούλας Ζώγια. *Εν Βόλω*, 9, 30-31.

Πεντάζου, Ι. (2019). *Ιστορία σε έκθεση: πρακτικές ψηφιακού σχεδιασμού*. Αθήνα: Εκδόσεις ΕΑΠ.

Φάκελλος Χρυσούλα Ζώγια: ζωγράφος, δημοσιογράφος (2000). Δήμος Πορταριάς.

Barry, A. (2006). Creating a Virtuous Circle between a Museum's Online and Physical Spaces. *Museums and the Web 2006: the international conference for culture and heritage on-line*. Αλμπουκέρκη, Νέο Μεξικό. Ανακτήθηκε από:
<https://www.museumsandtheweb.com/mw2006/papers/barry/barry.html>

Bowen, J. (1995). The World Wide Web Virtual Library of museums. Στο: E. Siegel (Επιμ.), *Information Services & Use*, 15, 317-324. Μπλόφτον, Νότια Καρολίνα: IOS Press.

Falk, J. H. & Dierking, L. D (2000). *Learning from Museums: Visitor Experiences and the Making of Meaning*. Γουόλνατ Κρικ, Καλιφόρνια: AltaMira Press.

Henning, M. (2006). Νέα Μέσα. Στο: S. Macdonald (Επιμ.), *Μουσείο και Μουσειακές σπουδές: Ένας πλήρης οδηγός*, 421-43. Αθήνα: Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς.

Marty, P. F. (2007). Museum websites and museum visitors: digital museum resources and their use. Στο: J. Bradburne (Επιμ.), *Museum Management and Curatorship*, 22, 81-99. Λονδίνο: Routledge, Taylor & Francis Group.

Sabin, R. (1997). *Museums and their Websites: An Examination and Assessment of How Museums are Coping with the Challenge of the World Wide Web* (Μεταπτυχιακή εργασία, Ινστιτούτο Αρχαιολογίας του UCL). Ανακτήθηκε από:

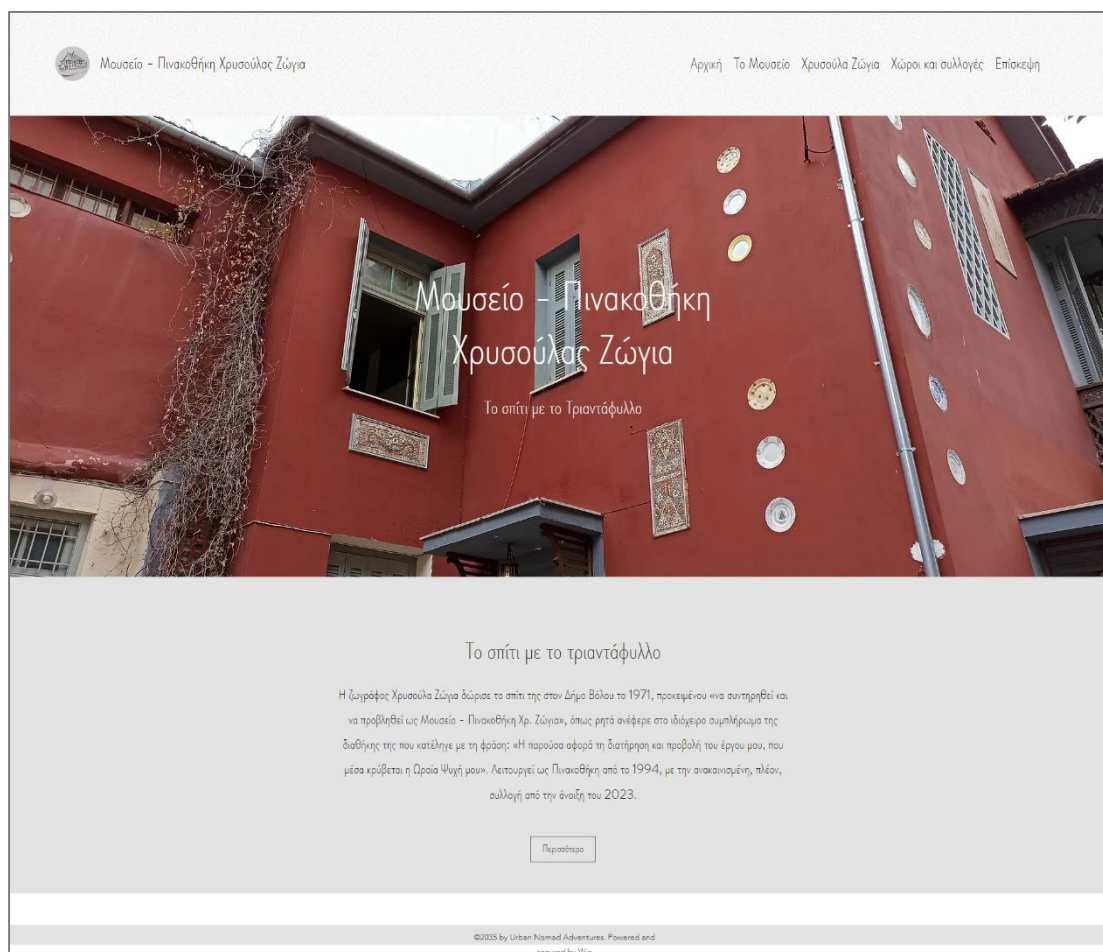
<https://storage.googleapis.com/jnl-up-j-jcms-files/journals/1/articles/7/submission/proof/7-1-49-1-10-20110311.html>

Vergo, P. (1989). *The New Museology*. Λονδίνο: Reaktion Books.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Παρατίθενται οι ενότητες των πληροφοριών του μουσειακού ιστότοπου με τίτλο «Μουσείο - Πινακοθήκη Χρυσούλας Ζώγια», ο οποίος δημιουργήθηκε στα πλαίσια του εφαρμοσμένου μέρους της εργασίας. Οι ενότητες εμφανίζονται σε μορφή εικόνας.

Εικόνα 1^η: Ενότητα «Αρχική»

Εικόνα 2^η: Ενότητα «Το Μουσείο»

Μουσείο - Παναθηναϊκή Χρυσούλα Ζώγια

Αρχική Το Μουσείο Χρυσούλα Ζώγια Χώροι και συλλογές Επίσκεψη

Το Μουσείο

Το Μουσείο "Χρυσούλα Ζώγια" λειτουργεί από το 1994, με την πιο πρόσφατη ανακαίνισή του να λαμβάνει χώρα την άνοιξη του 2023. Ανήκει στον Δήμο Βόλου και περιλαμβάνει τη συλλογή έχει διαρριστεί από την Χρυσούλα Ζώγια στον Δήμο, με την χαρακτηριστική της φράση "μετά τον θάνατό μου θα ανήκουν σε εσάς, άνθρωποι". Στους χώρους εκτίθενται έργα της ζωγράφου, όπως προσωπογραφίες, νεκρά φύση, ύπαιθρο με θέματα από τη περιοχή του Πηλίου, εσωτερικά και εξωτερικά Ναών. Οι σημειώσεις της ζωγράφου σε όλους τους χώρους του μουσείου τραβάνε τη προσοχή του επισκέπτη, ενώ τα προσωπικά της αντικείμενα που εκτίθενται αντικατοπτρίζουν την ιδιαίτερη προσωπικότητά της.

Πίνακας της Χρυσούλας Ζώγια που απεικονίζει το "Έπίμ με το Τραντάφυλλο"

©2023 by Urban Nomad Adventures. Powered and secured by Vici

Εικόνα 3^η: Ενότητα «Χρυσούλα Ζώγια»

Μουσείο - Πινακοθήκη Χρυσούλας Ζώγια

Αρχική Το Μουσείο Χρυσούλα Ζώγια Χώροι και συλλογές Επίσκεψη

Χρυσούλα Ζώγια

Χρυσούλα Ζώγια

Φωτογραφία Χ. Ζώγια

Η Χρυσούλα Ζώγια (1914-1992) γεννήθηκε στον Βόλο. Ήταν ένα πρόσωπο γνωστό στην τοπική κοινωνία. Οι γονείς της καταγόταν από την Πορτοριά, όπου ήταν και το τελευταίο της καταφύγιο. Δεν την άφηναν να ζωγραφίζει έξω από το σπίτι για να μην πάρει το μυαλό της αέρα, όπως υποστήριζαν. Έτσι, έμενε στο σπίτι και ζωγράφιζε νεκρή φύση.

Εκπαίδευση

Πίνακας της Χ. Ζώγια (ηλικία 11 ετών)

Γράφτηκε στο Ιδιωτικό Εκπαιδευτήριο Τρύφωνος Κοντογεωργιάου, από όπου αποβλήθηκε λόγω απειθαρχίας και συνέχισε στην ιδιωτική σχολή της Ελευθερίας Παπαζοφειρίου. Σε ηλικία 11 χρονών, μαθήτρια τότε στη Σχολή Καλογοραίων, εντυπωσιάσε για τις χρωματικές της ικανότητες στις νεκρές φύσεις. Με καθυστέρηση, πήγε στην Αθήνα για να συνεχίσει τις σπουδές της στη ζωγραφική, στο εργαστήριο του Σπύρου Βιάτου.

Επαγγελματική πορεία

Αυτοπροσωπογραφία της Χ. Ζώγια

Στη ζωή της έβρασε ως ζωγράφος και δημοσιογράφος. Η πρώτη της επαγγελματική έκθεση έγινε το 1951 στην Εξωραϊστική Βόλου. Από τότε και έπειτα έκανε κάθε χρόνο εκθέσεις σε πολλά μέρη της Ελλάδας αλλά και σε Μπιενάλε του εξωτερικού. Από το 1960 γίνεται ιδιαίτερη αισθητή η παρουσία της στον καλλιτεχνικό κόσμο του Βόλου. Ζωγράφιζε κυρίως την άνοιξη και τον χειμώνα έκανε τις εκθέσεις της.

Εικόνα 4^η: Ενότητα «Χρυσούλα Ζώγια» (η συνέχεια)

Εξωτερική δράση

Φωτογραφία των εξωτερικών χώρων της οικίας της Χ. Ζώγια

Ος ζωγράφος έκανε αρκετά ταξίδια στο εξωτερικό, εκπροσωπώντας, μάλιστα, τη χώρα μας και σε εκθέσεις της Μπενάλε στον Ευρωπαϊκό χώρο. Η περιήγησή της στις διάφορες χώρες του κόσμου ήταν μέσα στα πλαίσια των υποχρεώσεων της ως ταξιδιωτικής δημοσιογράφου της διεθνούς οργάνωσης FIJET.

Διαθήκη

Αποκρυσμα από εφημερίδα

Η Χρυσούλα φαίνεται πως είχε συμφυλιωθεί πλήρως με τον θάνατό της και είχε φροντίσει για την υστεροφημία της. Μάλιστα, η ίδια σκαίωσε το καπάκι του φερέτρου της και το χρησιμοποίησε για να στείλει. Η διαθήκη που όφειλε περιελάμβανε έγγραφο δημόσια, επιστολές, φωτογραφίες, αποκύματα και χειρόγραφο οδημοσύνη σε ένα ντοσί. Υπήρχε και μια ιδιόχειρη άδεια που έλεγε να προσφερθεί σε κάθε άνθρωπο. Στην διαθήκη της δώρισε το σπίτι της (με περίπου 250 έργα και το προσωπικό της είδη) στον Δήμο Βόλου για να γίνει μουσείο-πινακοθήκη. Δώρισε, επίσης, πολλά έργα και φωτογραφίες στην Κοινότητα Πορταριάς, όπου και εκτίθενται στο Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Πορταριάς.

Φωτογραφίες από εκδηλώσεις και εκθέσεις

"Είχε καταπληκτική αίσθηση του χιούμορ. Ο αυτοσαρκασμός της ήταν ένα προτέρημά της, ένας τρόπος για την αυτογνωσία που επέδειξε. Με εντυπωσίαζε!"

Βασίλης Κωνταρίδης, Δήμαρχος Πορταριάς

©2023 by Urban Nomad Adventures. Powered and secured by Wix

Εικόνα 5^η: Υποενοότητα «Σημειώματα Ζώγια»

Μουσείο - Πινακοθήκη Χρυσούλα Ζώγια

Αρχική Το Μουσείο Χρυσούλα Ζώγια Χώροι και συλλογές Επίσκεψη

Σημειώματα Ζώγια

Ποίημα Ζώγια

Σημειώματα Ζώγια

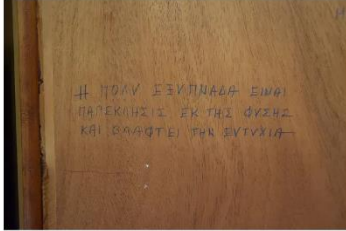
Η Χρυσούλα Ζώγια απολάμβανε να αφήνει σημειώματα με ανέκδοτα, ποιήματα αλλά και οδηγίες για τα προσωπικά της αντικείμενα. Οι χειρόγραφοι στίχοι βρίσκονται σε έπιπλα και τούχους, σε όλα τα δωμάτια του σπιτιού.

Θέλω να σου πω
με συναισθήματα
με κατακόρυφα να σου τη πως
Η ζωή είναι αραίο σαν το τριαντάφυλλο
Πετάξτε τα αγάλια του
Μεθύστε με τ'άρωμα του
Χαί με την αμορφή του χαρτί τη ζωή
Εγώ που τ'όνομα λέγομαι Χ. Ζώγια

Η φρουρούσα και το δικαστήριον είναι φυτά
στα πόδια

Η πολύ εξυπνάδα είναι παρέλκος εκ της
φύσης και βλάπτει την ευτυχία

Η ευτυχία ολοκληρώνεται με την απαλή των
ευθυνών

©2025 by Urban Nomad Adventures. Powered and secured by Vias

Εικόνα 6^η: Υποερότητα «Ποίημα Ζώγια»

Μουσείο - Παναθηναϊκό Μουσείο Χρυσούλα Ζώγια Αρχική Το Μουσείο Χρυσούλα Ζώγια Χώροι και συλλογές Επίσκεψη

Σημειώματα Ζώγια
Ποίημα Ζώγια

Ποίημα Ζώγια

Η Χρυσούλα Ζώγια έγραψε ένα ποίημα για το χτίσιμο του σπιτιού.
Προσρίζεται για τους επισκέπτες και βρίσκεται στην είσοδο του σπιτιού.

*Δεν θα σας γράψω με πολλά λόγια
πώς έφτιασα έναν «Ρυθμό Ζώγια»
αυτά θα το βρη η άλλη η γενιά
σπολάτι της και εις έτη της πολλά...
Γράφω-γράφω ... όη τον καιρό μου
μα το κέφι κ' το χούμορο το δικό μου (κι αρχίζω)*

*Με τέχνη κι επιμέλεια
έβγαλε το θεμέλιο
ο Σερφύμης Μπαζικουλιου
και τον ειδηροπλιςμο
μ' έναν αυθηρη βοηθό
ο Κ. Τσουκαλας
που ο'εκανε ολο να σκας.*

*Ο αρχιτεκτων Τ. Σταματιου
φοβονταν πολυ το κρυο
και δεν παυισε στο γαστρι
και αφηρανο-αβηρανο κηθε μερα
... στην Τσαγκαράδα επαρισε αερα.
Το χτισμο ολκληρου της οικοδομης
Ανελαβε ο εργολαβος Ι. Καταγοινης
Μάταο εψαγνες στο γαστρι για να τον βρησ
στην Πορταριά μορούσες να τον πάνης
(Τελος εγκατατάθηκε στην Αθήνα και άργισα με τους
μαστόρους να το περνάω φίνα. Ειζάζω μια διαταγή)*

*ΔΙΑΤΑΓΗ. Παντρεμένοι ναίαν οι μαστόροι ολοι
όχι άγαμοι (αλήτες) κ' τεντς-boys.
Κι' έρχονται δυο μαστόροι έξτρα
που δεν ξέρανε να πιάσουν μέτρα
και χιζάνε χωρίς ζώγια κι αλφάδα
κι οικοδομή γίνονταν γάλα
εφώνισα εγώ με δυνατή λαλιά
πως τούτο εδώ το χτίσιμο έγιν-αστοφωλιλά
φωλή κακό με τον μαστόρο τον ψηρό
και το τρελλό με τον εργάτη τον σπασί
αναγκάστηκε να επιστατώ ως τη σκεπή
κι ας βλέπον οι μαστόροι ... το βρασί*

©2025 by Urban Nomad Adventures. Powered and secured by VIVA

Εικόνα 7^η: Ενότητα «Χώροι και συλλογές»

Χώροι και συλλογές

Το Σπίτι με το Τριαντάφυλλο είναι μία διάφορη μονοκατοικία. Το κύριο μέρος του σπιτιού όπου έζησε η Ζώγια διαθέτει πέντε δωμάτια: ένα σαλόνι, ένα υπνοδωμάτιο, μία κουζίνα, ένα δωμάτιο με εκκλησιαστικά και ένα μπάνιο. Σε όλα τα δωμάτια υπάρχουν εκκοσμητικές παρεμβάσεις της ζωγράφου στους τοίχους, στα έπιπλα και στα τζάμια. Ο επισκέπτης μπορεί να περιηγηθεί σε όλους τους χώρους, έχοντας πρόσβαση σε πίνακες, επιστολές, νομικά έγγραφα, προσωπικές φωτογραφίες και προσωπικά αντικείμενα. Ο ρυθμός των επίπλων, όπως αναφέρει η Ζώγια, είναι καθαρά προσωπικός και τον ονόμασε "Ρυθμός Ζώγια", γιατί όλα είναι εμπνευσμένα από την καλή τέχνη.

Σαλόνι

Υπνοδωμάτιο

Κουζίνα

Δωμάτιο με εκκλησιαστικά

Μπάνιο

Εξωτερικός χώρος

Εικόνα 8^η: Υποερότητα «Φωτογραφικό υλικό»

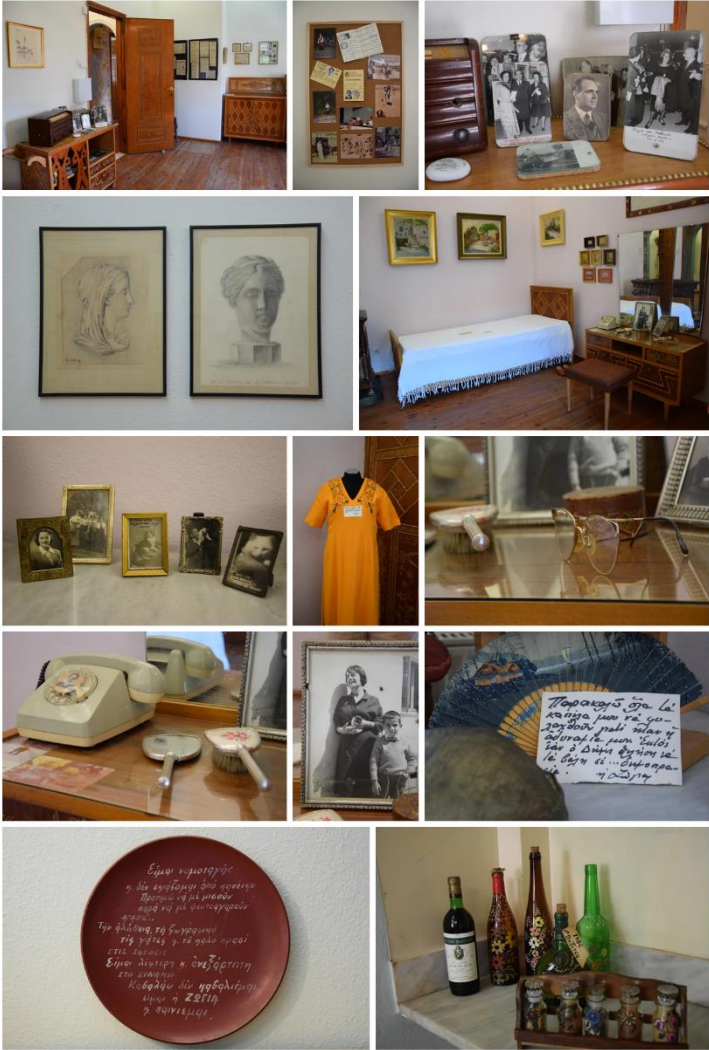
Μουσείο - Παναθήρην Χρυσούλας Ζώνη

Αρχική Το Μουσείο Χρυσούλα Ζώνη Χώροι και συλλογές Επίσκεψη
Φωτογραφικό υλικό

Φωτογραφικό υλικό

Ενδεικτικές φωτογραφίες από λεπταμέρειες των διακοσμήσεων του σπιτιού.

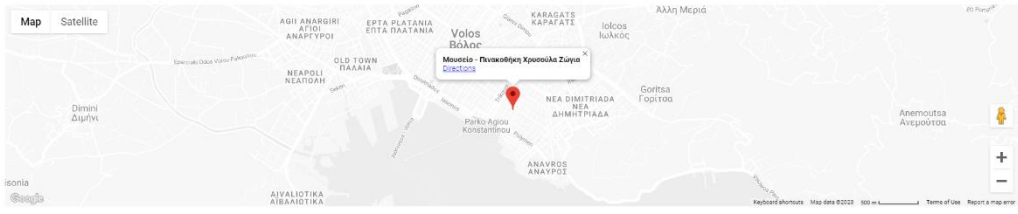
©2025 by Urban Named Adventures. Powered and secured by Vias

Εικόνα 9^η: Ενότητα «Επίσκεψη»

Μουσείο - Πνακοθήκη Χρυσούλας Ζώνια

Αρχική Το Μουσείο Χρυσούλα Ζώνια Χώροι και συλλογές Επίσκεψη

Επίσκεψη

Πληροφορίες επίσκεψης

Ώρες λειτουργίας: Τρίτη - Πέμπτη 18:00 -20:00
Εισιτήρια μουσείου: Γενική είσοδος: 1€ το άτομο

Εκτελούνται εκπαιδευτικά προγράμματα και οργανωμένες περιηγήσεις κατόπιν συνενόησης / 1€ το άτομο

Επικοινωνία

📍 Βλαχό - Α. Γαλή, 382 21, Βόλος

☎ 2421029878

✉ info@mysite.com

Όνομα

Επίθετο

Επώνυμο

Μήνυμα

©2025 by Urban Nomad Adventures. Powered and secured by Wix